

KOHTUOTSUS
EESTI VABARIIGI NIMEL

Tsiviilasja number	2-08-3737
Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Otsuse tegemise aeg ja koht	31. august 2009, Tallinn
Kohtukoosseis	Eesistuja Ülle Jänes, liikmed Margo Klaar, Kaupo Paal
Tsiviilasi	Irina Malantšuki hagi Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS vastu kahju hüvitamiseks ja viivise väljamõistmiseks
Tsiviilasja hind apellatsioonimenetluses	98 935, 95 krooni
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 19.11.2008 otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS apellatsioonkaebus
Menetluse liik	Kirjalik menetlus
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja Irina Malantšuk (isikukood XXXXXXXXXXXX, XXXXXX XX-XX XXXXXXXX), esindaja adv Indrek Sirk Kostja Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS (registrikood 10055752, Vambola 6, Tallinn), esindaja Anu Saar

RESOLUTSIOON

**Harju Maakohtu 19.11.2008 otsus tühistada. Jätta Irina Malantšuki hagi Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS vastu täies ulatuses rahuldamata.
Menetluskulud jätta hageja kanda.**

Edasikaebamise kord

Ringkonnakohtu otsuse peale võib vandeadvokaadi vahendusel esitada kassatsioonkaebuse Riigikohtule 30 päeva jooksul otsuse kättetoimetamisest alates. Menetlusosaline võib ise esitada menetlusabi saamise taotluse, samuti esitada teise menetlusosalise kaebuse või muu taotluse kohta seisukohti ja vastuväiteid.

Asjaolud ja hageja nõue

Irina Malantšuk esitas 01.02.2008 Harju Maakohtule hagi Seesam Rahvusvahelise Kindlustuse AS vastu, milles palus kostjalt välja mõista liiklusõnnetusega tekkinud kahju hüvitamiseks 148 937, 58 krooni ja viivise 44, 88 krooni päevas.

10.10.2007 kl 23.39 toimus Tallinnas Laagna teel liiklusõnnetus, kus hageja sõitis vastu äärekivi. Õnnetuses sai kahju hageja auto MB S600, reg. märgiga XXXXXX. Hageja leppis sõidukis olnud elukaaslase A. P. kokku, et viimane korraldab sõiduki sündmuskohalt äraviimise. Hageja lahkus sündmuskohalt ja läks baari, kus tarvitas alkoholi. Sündmuskohal käisid politseinikud ja nii hageja kui ka tema elukaaslane andsid politseiametnikele selgitusi.

Hageja ja kostja vahel on sõlmitud kindlustusleping, mille järgi peab kostja hüvitama hagejale kahju. Hageja ei ole rikkunud lepingu tingimusi. Hageja esitas 12.12.2007 nõude kahju hüvitamiseks, kuid kostja keeldus kahju hüvitamast tingimuste p 6.2.1 ja 6.2.2 rikkumise tõttu. Kahju ulatus on sõiduki remonttööde maksumus 148 937, 58 krooni, millest on maha arvatud omavastutuse osa 3000 krooni. Hageja palus välja mõista VÕS § 113 lg 1 alusel viivise 11% aastas alates 03.01.2008, s.o päevast, millal kostja keeldus kahju hüvitamast.

Kostja vastus

Kostja hagi ei tunnitanud ja palus jätta selle rahuldamata. Hageja rikkus lepingu üldtingimuste p-des 6.2.1 ja 6.2.2 sätestatud tingimusi: lahkus pärast õnnetust sündmuskohalt ja tarvitas selle järgselt alkoholi, mis on lepingu tahtlik ja raske rikkumine. Alkoholihoobe tuvastamise protokollis oli hageja kohta tehtud märke „alkoholijoove“ 1,5 h pärast juhtunut ja selle kohta oli hageja andnud ka oma allkirja. Auto oli liikumisvõimetu ja see viitab sellele, et sõideti kas lubatust kiiremini või alkoholihoobes, seega tingimuste p 5.1.4.2 järgi vabaneb kindlustusandja vastutusest. Politsei oli kutsunud sündmuskohale mitte hageja, vaid kõrvalise isiku poolt. Asjaolu, et hageja ise ei kutsunud kohale politseid, teeb tegelike asjaolude väljaselgitamise võimatuks ja seega on tingimuste rikkumisel otsene mõju asjaolude väljaselgitamisele.

VÕS § 7 järgi ei saa sündmuskohalt lahkumine ja alkoholi tarvitamine olla mõistlik käitumine. Sündmuskohalt lahkumine ja alkoholi tarvitamine on tahtlik kindlustustingimuste rikkumine. Selle tulemusena ei saa tuvastada sündmuse asjaolusid sündmuse aja hetke seisuga. Nimetatud mõju asjaolude selgitamisel on otsene ja selle tõttu oli võimalik keelduda hüvitamisest täies ulatuses.

Kostja ei vaidlustanud asjaolu, et sõiduki taastamiskulu võis olla 151 937, 58 krooni, kuid esitamata on realselt sõiduki remondiga seoses kantud kulude kohta dokumendid. Selge ei ole, millised on tegelikud remondikulud. Kindlustuspoliisi kohaselt on omavastutuse suurus 5000 krooni, lisaks ei ole viivis mitte VÕS § 113 lg 1 sätestatu määr, vaid lepingus on kokku lepitud viivise määr 0,02%, kuid mitte enam kui 15% võlgnevuse suuruselt.

Maakohtu otsuse põhjendused

Maakohus rahuldab hagi osaliselt ja mõistis kostjalt välja kindlustushüvitise 98 935, 95 krooni ja alates 03.01.2008 viivise iga viivitatud päeva eest 19,79 krooni kuid mitte üle 14 840, 39 krooni. Hageja menetluskulud jäid kostja kanda 66,40% ulatuses ja kostja menetluskulud 33,60% ulatuses hageja kanda.

Puudub vaidlus selle üle, et poolte vahel oli sõlmitud kindlustusleping ja et saabus kindlustusjuhtum. Vaidlus puudus ka selles, et autot juhtis õnnetuse ajal hageja, viimane nähtub ka väärtetasja nr 2314,07,035584 materjalist, eelkõige hageja enda kirjalikest seletustest ja kohtus vande alla antud seletustest ja tunnistaja A. P. kohtuistungil antud ütlustest. Seega on tõendatud, et hageja oli juht, kes põhjustas liiklusõnnetuse ja kahjujuhtumi kindlustuslepingu tähenduses.

Hageja leidis, et juhtunust teatamine ei olnud liikluseeskirja ja tingimuste järgi vajalik ega kohustuslik. Nimelt tuleneb LE §-st 226, et politsei tuleb sündmuskohale kutsuda siis, kui on kannatanuid ja siis, kui juhid ei ole õnnetuse asjaoludest tulenevalt vastutuse küsimuses ühel meelel ja ka siis, kui kahju saaja ei ole teada. Vaidlus puudus selles, et liiklusõnnetuses sai kahjustusi hagejale kuuluv sõiduauto ja vaidluse all ei ole asjaolu, et kahju saaja oleks teadmata või et õnnetuses oleks olnud kannatanuid. Seega ei ole kostja etteheide hagejale LE §-de 227, 226 ja selle kaudu lepingu tingimuste p 6.2.1 sätestatud kohustuse rikkumise kohta asjakohane.

Vaidluse all ei ole asjaolu, et hageja, kes juhtis sõiduauto, ei teavitanud juhtunust politseid, kuid politsei kutsuti sündmuskohale kolmandate isikute poolt. Hageja väitis, et pärast juhtunust oli auto liikumisvõimeline ja õnnetuse järgselt asus hageja elukaaslane vahetama auto ratas. Tunnistaja A. P. ütluste kohaselt asus ta auto ratas välja vahetama, kuid siis saabus kohale politsei, kes hakkas tuvastama tema seisundit, selle peale läks palju aega ja siis soovis politsei näha hagejat. Tunnistaja ütles, et kuna hageja käis vahepeal sündmuskohalt ära, kutsus ta telefoni teel kohale ning selgus, et hageja oli tarvitanud vahepeal alkoholi. Tunnistaja ütles, et seetõttu ei saanud enam keegi autot juhtida ja tuli tellida puksiir, et auto sündmuskohalt ära viia. Tunnistaja ütluste kohaselt oli autol katki esimene vasak ratas - rehvi oli tühi ja alumiiniumvelg oli katki ja sellepärast tulnukski ratas vahetada. Millised vigastused autol olid, sai ta teada alles teeninduses. Vanemkonstaabel A. Mölli, kes menetles liiklusõnnetusega seotud väärteoasja nr 2314,07,035584, 03.03.2008 e-kirjast kostjale nähtub, et sõiduk sai ohtlikke vigastusi, mis keelasid sõidukiga edasise liiklemise. Samas ei nähtu sellest e-kirjast, millised need ohtlikud vigastused olid, mis tingisid võimatuse sõidukiga edasi sõita või tegid pärast ratta vahetamist ohtlikuks selle sõidukiga edasise sõitmise. Hageja poolt kohtule esitatud AS Silberauto Eesti pakkumisest nr 302MP014466 nähtub sõidukiga tehtavate tööde vajaminevate materjalide loetelu ning võimalik hinnapakumine, ent sellest ei nähtu, mis vigastused olid selliseid, mille olemasolu tõttu oli auto sõitmiseks pärast õnnetust ohtlik. Küll aga võttis hageja omaks, et tegelikult poleks saanud autot juhtida, sest katki oli õõtsuhoob ja see oleks selgunud alles ratta vahetuse käigus. Hageja vande all antud seletuse ja tunnistaja A. P. ütluste kohaselt telliti puksiir selle tõttu, et nemad mõlemad ei võinud enam ise autot juhtida, kuna A. P. oli tarvitanud narkootilist ainet ja hageja oli tarvitanud alkoholi.

Eeltoodu põhjal on kostja tõendanud, et sõiduk oli õnnetusjuhtumi järgselt liikumisvõimetu, kuid samas tuleb hinnata, kuidas see mõjutas juhtunu väljaselgitamist p 6.2.1 tähenduses. Tunnistaja A. P. ütlusi hinnates ei olnud vahetult õnnetuse järgselt selge, et auto oli liikumisvõimetu. Hageja kinnitusel oleks saanud tuvastada sõiduki liikumisvõimetuse sõiduki ratas vahetades, mida asuski hageja elukaaslane tegema, kuid samal hetkel tuli kohale politsei, mistõttu jäi auto liikumisvõime kindlakstegemine sisuliselt pooleli ja seega ei teadnud hageja vajadusest viidatud tingimiste p 6.2.1.3 järgi kutsuda välja politsei. Samas, pärast politsei kohapeal käimist ja viimase poolt juhtunu kohta vastavate dokumentide koostamist (milleks on liiklusõnnetuse akt, hageja ja tunnistaja A. P. tervisliku seisundi, s.h narkootilise aine ja alkoholi tarvitamise kindlakstegemine) enam auto liikumisvõimetusega keegi ei tegelenud, sest sõidukit ei saanud hageja ega tema elukaaslane juhtida, mis tingiski otsese vajaduse puksiiri tellimiseks. Eeltoodust järeldub, et sõiduki liikumisvõimetus jäigi kohapeal teadmata. Nimetud sündmuse käiku arvestades ja arvestades ka seda, et politsei käis kohapeal, ei ole vaadeldav tingimuste p 6.2.1 sätestatud kohustuse tahtliku rikkumisena, ehkki rikkumine aset leidis, kuid see, et auto liikumisvõimetus jäi kindlaks tegemata ja selle tõttu politsei välja kutsumata, ei avaldunud mõju kindlustusjuhtumi asjaolude väljaselgitamisele.

Vaidluse all ei ole asjaolu, et hageja lahkus sündmuskohalt õnnetuse järgselt ja tarvitas alkoholi ning politseiametnik tegi kindlaks 11.10.2007 kell 01.02, et hageja väljahingatavas õhus oli alkoholisisaldus 0,24mg/l. Seega on hageja rikkunud tingimuste p 6.2.2 sätestatud alkoholi

tarvitamise keelu kohustust ja sündmuskohalt lahkumise kohustust, samas tuleneb p 6.2.2 sätestatust endast, et märgitud kohustuse täitmise eesmärk on eelkõige asjaolude väljaselgitamise tagamine. Kuivõrd leidis tõendamist, et õnnetuse hetkel oli selge, kes sai kahju ja et kahju oli tekkinud ja et selle põhjustas kindlustusvõtja ise, siis ei takistanud hageja lahkumine sündmuskohalt ning õnnetuse järgselt alkoholi tarvitamine otseselt kahju asjaolude väljaselgitamist. Mingeid tõendeid selle kohta kostja esitanud ei ole. Samas juhul, kui hageja ei oleks lahkunud sündmuskohalt ega tarvitanud alkoholi, oleks kolmandate isikute poolt kohalekutsutud politseiametnik saanud ehk tuvastada õnnetuse järgselt varasemalt, milline oli hageja seisund, ja kas juhi seisund võis mõjutada ja soodustada kindlustusjuhtumi saabumist ja seega ka kahju tekkimist ja kindlustusandja otsustust.

Seega on hageja käitumine õnnetusjuhtumi järgselt, s.o sündmuskohalt lahkumine ja alkoholi tarvitamine, vaadeldav lepingu tingimuste rikkumisena, mis ei ole vabandatav. Kuivõrd sellise käitumise mõju oli juhtumi asjaolude väljaselgitamisel vähene ja kindlustusandja kohustuse täitmisel vähene, sest tunnistaja A. P. ja hageja seletuste kohaselt oli hageja autot juhtides kaine, siis ei ole põhjendatud kindlustushüvitise täielik väljamaksmata jätmine tingimuste p 6.7.1 ja 6.7.2 alusel. Samas ei saa rääkida mõju puudumisest üldse ja seega oleks kindlustusandjal olnud alus vähendada kindlustushüvitist 15% ulatuses.

Kindlustuspoliisi kohaselt oli hageja omavastutuse suurus 5000 krooni. Hageja esitatud AS Silberauto Eesti 28.11.2007 arvest 302MA073176 nähtub, et remondi maksumus oli kokku 121 395, 26 krooni, millest oli vastavalt arvele eelnevalt tasutud 50000 krooni ja hiljem vastavalt esitatud kviitungile 71 395, 26 krooni. Seega oleks hüvitis vastavalt taastamiskulude ja remondiarve järgi 121 395, 26 krooni, millest tuleb maha arvata omavastutuse osa 5000 krooni. Seega oleks hüvitise suurus 116 395, 26 krooni. Üldalmainitud lepingu p 6.7.1 kohaselt tuleb sellest maha arvata 15%, s.o 17 459, 29 krooni, mis teeb hüvitise suuruseks 98 935, 97 krooni.

Üldiste tingimuste 1/2003 p 14 kohaselt on viivise määr 0,02% päevas, kuid mitte üle 15% võlgnetavalt summalt. Viivise arvestamise ajas vaidlust ei olnud, seega tuleb viivis välja mõista alates 03.01.2008 vastavalt 19,79 krooni päevas. Viivise ülempiir on vastavalt 14 840, 39 krooni.

Apellatsioonkaebus

Kostja palub apellatsioonkaebuses maakohtu otsuse tühistada ja uue otsusega jätta hagi täielikult rahuldamata. Menetluskulud jätta hageja kanda.

Hageja ei ole enne 01.10.2008 toimunud kohtuistungit viidanud kordagi asjaolule, et ta ei saanud sündmuskohal sõiduki liikumisvõimetusest aru. Hageja on oma 22.04.2008 esitatud seisukohas kinnitanud: „Kui hagejal oli kohustus teatada juhtunust politseile, siis on õige ka kostja keeldumine kahju hüvitamisest“. Kuivõrd poolte vahel puudub vaidlus selles, et sõiduk muutus sündmuskohal liikumisvõimetuks, on hageja kohtumenetluse käigus sisuliselt omaks võtnud, et kostja kõnealuse kahju hüvitamisest keeldumine on olnud õige ja põhjendatud.

Avariiteenistuse vanemkonstaabel A. Möll on oma 13.03.2008 kostjale saadetud e-kirjas märkinud: „Teatan, vastuseks Teie järelepärimisele, et tuginedes s/a MB S600 reg. märgiga XXXXXX omaniku ning juhi Malantšuk Irina ütlustele, juhtis (tunnistaja ülekuulamise protokollis antud ütlused 11.10.2007 kohapeal) ta eelpool nimetatud sõidukit 10.10.2007 kella 23.39 paiku mööda Laagna teed Kesklinna poolt suunaga Lasnamäe poole, kui Mahtra 5 juures jooksis seni kindlaks tegemata meesterahvas sõiduteele ning liiklusõnnetuse ärahoidmiseks pööras juht sõiduki rooli järsult vasakule mille tagajärjel s/a MB S600 Reg. märgiga XXXXXX sõitis vastu sõidutee äärekivi, tekitades seega oma isiklikule s/a-le MB S600 Reg. märgiga XXXXXX avariihtlikke

vigastusi mis keelavad edasise liiklemise. Vaadanud auto vigastused üle, leidis A. P., et ei teeks paha oma abikaasale Irina Malantsukile meelde tuletada, kuidas käituda kriitilistes situatsioonides./.../“ Nimetatud e-kirja põhjal võib väita, et juba sündmuskohal oli selge, et sõidukil on sellised avariiohtlikud vigastused, mis teevad sõidukiga edasise liiklemise võimatuks.

Maakohus on lähtunud oma seisukoha kujundamisel sõiduki liikumisvõimetuse sündmuskohal mittetuvastamise kohta üksnes sündmuskohal alkoholihoobes viibinud hageja vande all antud seletusest ja hageja elukaaslase, narkojoobes tunnistaja A. P. ütlustest. Samas ei ole hageja ega tunnistaja A. P. väited usaldusväärsed ega usutavad ning nendest ei saa järeldada, et sõiduki liikumisvõimetusest ei olnud võimalik sündmuskohal aru saada. Isegi, kui sõiduki liikumisvõime sündmuskohal ei selgunud, oli selle põhjuseks hageja alkoholihoove ja tunnistaja A. P. narkojoove, mistõttu ei olnud nad kumbki sõiduki juhtimiseks nõuetekohases seisundis LE § 76 mõttes.

Kohus on lugenud tunnistaja A. P. ja hageja seletustega tõendatuks, et hageja oli autot juhtides kaine. Igasugused muud objektiivsed tõendid sõidukijuhi seisundi kohta puuduvad. Samas on hageja ja tunnistaja A. P. seletused ebausaldusväärsed, sest neil mõlemal oli oluline huvi kindlustushüvitise saamiseks ning seega on ilmne, et nende seletused võivad olla vastavalt kallutatud. Seega juhul, kui vahetult pärast liiklusõnnetust tuvastatakse sõidukijuhil joobeseisund, ei ole võimalik pelgalt sündmuskohal alkoholihoobes hageja ja narkojoobes A. P. seletustele tuginedes järeldada sõidukijuhi kainet seisundit liiklusõnnetuse toimumise ajal. Kogutud tõenditest ei ole võimalik järeldada, et sõidukit juhtis liiklusõnnetuse ajal kaine hageja.

Vaidlus puudub selles, et sõiduk muutus liiklusõnnetuse tagajärjel liikumisvõimetuks ning hageja ega tunnistaja A. P. sündmuskohale politseid ei kutsunud. Hoolimata asjaolust, et politsei saabus küll sündmuskohale, kuid mitte hageja, vaid kõrvaliste isikute initsiatiivil, ei muuda olematuks hageja tingimuste p 6.2.1 nõude rikkumise fakti. Hageja on tingimuste p-s 6.2.1 nimetatud sündmuskohale politsei kutsumise kohustust rikkunud vähemalt raske hooletuse tõttu, mis mõjutab otseselt kahju asjaolude kindlakstegemist. Näiteks p 5.1.4.2 kohaselt vabaneb kostja täitmise kohustusest täielikult, kui sõidukijuht on joobeseisundis. Eelnimetatud hagejapoolset kohustuste täitmist ei ole võimalik tagantjärgi hinnata. Seega kindlustuslepingu tingimuse p 6.2.1 nõudeid rikkudes politsei sündmuskohale mittekutsumine takistab otseselt kahju asjaolude kindlakstegemist ning vabastab kostja p-de 6.7.1, 6.7.2 ja VÕS §-st 452 lg 2 p-de 3 ja 4 kohaselt oma täitmiskohustusest. Seega juhul, kui hageja ei oleks lahkunud tingimuste p-de 6.2.1 ja 6.2.2 nõudeid rikkudes sündmuskohalt alkoholi tarbima, oleks sõiduki liikumisvõime sündmuskohal avastatud ning kohale kutsutud politseil oleks olnud võimalik tuvastada hageja kui sõidukijuhi LE §-le 76 vastav nõuetekohane seisund.

Kostja on senise kohtumenetluse jooksul korduvalt põhjendanud ja selgitanud, kuidas mõjutab õnnetuse järgselt alkoholi tarvitamine otseselt kahju asjaolude väljaselgitamist. Maakohus on asunud ebaõigele seisukohale, et hageja lahkumine sündmuskohalt ning õnnetuse järgselt alkoholi tarvitamine ei takistanud ega raskendanud kahju asjaolude väljaselgitamist. Kõnealusel juhul, arvestades eelkõige hageja avaldatud sündmuste käiku (vahetult pärast liiklusõnnetust tuvastatud hageja alkoholihoove ja tunnistaja A. P. narkojoove) ning ka asjaolu, et sündmuskohal viibinud avariiteenistuse vanemkonstaabel Aleksander Möll on telefonivestluses kostja esindajale avaldanud, et kolmandad isikud teatasid politseile liiklusõnnetusest just seetõttu, et sõiduk sõidab kahtlaselt, on väga tõenäoline, et hageja ei olnud liiklusõnnetuse ajal sõidukit juhtides kaine. Tingimuse p 6.2.2 rikkumise tõttu on võimatu tagantjärgi kindlaks teha, kas sõidukit juhtinud hageja oli liiklusõnnetuse toimumise ajal kaine või mitte. Juhul, kui hageja oli liiklusõnnetuse toimumise ajal p 5.1.4.2 nõudeid rikkudes joobeseisundis, vabaneb kostja hüvitise täitmise

kohustusest täielikult. Seega ei ole õige tingimuste p 6.2.2 rikkumise korral rääkida selle nõude rikkumise vähesest mõjust. P 6.2.2 rikkumise tagajärjel ei ole võimalik enam tagantjärgi kindlaks teha sõidukijuhli seisundit liiklusõnnetuse toimumise ajal. Lisaks ei saa p 6.2.2 vaadelda ka ebamõistlikult kahjustavana, kuna sarnane kohustus sisaldub põhimõtteliselt ka LE §-s 228 ning liikluskindlustuse seaduse § 48 lg 2 p 2 kohaselt on kindlustusandjal või Garantiifondil õigus esitada tagasinõue kahju tekitanud sõiduki valdaja vastu, kes tarbis alkoholi, narkootilisi või psühhotroopseid aineid vahetult pärast liiklusõnnetuse toimumist.

Juhul, kui hageja on p-des 6.2.1 ja 6.2.2 sätestatud kohustusi rikkudes sündmuskohalt lahkunud alkoholi tarbima, mistõttu ei ole võimalik teha kindlaks kahju tekkimise tegelikke asjaolusid ja seega ka kostja hüvitamiskohustust ning hageja käitumine ei ole vabandatav, on kostjal õigus keelduda hüvitise maksmisest. Sõidukijuhli seisundi kindlakstegemine on kostja oluline huvi, et välistada kindlustuspettuseid.

Kuivõrd tõendamist ei ole leidnud, et sõidukit juhtis kaine isik, ei saa välistada, et kõnealune liiklusõnnetus toimus hüvitamist välistavatel asjaoludel. Seega on kostja põhjendatult keeldunud oma kohustuse täitmisest (VÕS § 101 lg 1 p 2).

Maakohus on mõistnud kostjalt välja viivised protsendina alates 03.01.2008. Selline viiviste väljamõistmine ei ole kooskõlas TsMS §-s 367 sätestatuga. Kuni hagiavalduse esitamiseni sissenõutavaks muutunud viiviste summa tuleb välja arvutada ning nõuda selle väljamõistmist kindla summana. Kui hageja seda teinud ei ole, siis protsendina saab kohus mõista viiviseid välja üksnes alates hagiavalduse esitamisest. Seega oleks kohus saanud mõista viiviseid protsendina välja alates 28.01.2008.

Vastus apellatsioonkaebusele

Hageja vaidleb apellatsioonkaebusele vastu ning palub jätta selle rahuldamata ja maakohtu otsuse muutmata.

Ringkonnakohtu otsus

Tsiviilkolleegium, tutvunud toimiku materjaliga, leidis, et Harju Maakohtu kaevatav otsus tuleb tühistada. Kooskõlas TsMS § 657 lg 1 p-ga 2 peab ringkonnakohus võimalikuks teha uue otsuse, millega jätta hagi täies ulatuses rahuldamata.

Pooled vaidlevad selle üle, kas liiklusõnnetuse põhjustanud ja selle toimumise kohalt lahkunud isiku õigusvastane käitumine annab kostjale alust keelduda kindlustustingimuste järgi kindlustushüvitise väljamaksimisest. VÕS § 452 reguleerib kindlustusandja vabanemist täitmise kohustusest kindlustusvõtja kohustuse rikkumise korral. Pärast kindlustusjuhtumi toimumist asetleidnud rikkumise mõju kindlustusandja vabanemisele täitmise kohustusest sätestavad sama paragrahvi lg 2 p-d 3 ja 4. Pärast kindlustusjuhtumi toimumist täitmisele kuuluvate kindlustusvõtja kohustuste rikkumise korral võib kindlustusandja võlaõigusseaduse kohaselt tugineda täimise kohustusest vabanemise kokkuleppele, kui kindlustusvõtja rikkus kohustust tahtlikult (§ 452 lg 2 p 3) või raskest hooletusest ja rikkumisel oli mõju kindlustusjuhtumi kindlakstegemisele või kindlustusandja täitmise kohustusele (§ 452 lg 2 p 4).

Kindlustustingimuste (Sõidukikindlustuse tingimused 2/2006) kohaselt on kindlustusvõtja kohustatud kindlustusjuhtumi korral teatama ja vormistama liiklusõnnetuse vastavalt kehtivale seadusandlusele ja liikluseeskirjale. Kui ta seda ei teinud – ei teatanud ja lahkus liiklusõnnetuse toimumise kohalt –, on ta sellega rikkunud liikluseeskirja §-dest 225 ja 227 tulenevat kohustust, mille täitmata jätmist tuleb pidada kindlustusvõtja kohustuse oluliseks rikkumiseks. Poolte vahel ei

ole vaidlust selles, et sõiduk muutus vaidlusaluse liiklusõnnetuse tagajärjel liikumisvõimetuks ning viidi sündmuskohalt ära puksiiriga. Küll väitis hageja, et vahetult pärast liiklusõnnetust ei olnud ta sõiduki seisundist teadlik, mistõttu ei olnud tal keeldu jätta politseisse teatamata ja võis sündmuskohalt lahkuda (ja tarvitada alkoholi). Maakohus tuvastas, et hageja tegevus pärast õnnetust ei ole sündmuste käiku arvestades (ka seda, et politseiametnik käis kohapeal) vaadeldav kindlustustingimuste p-s 6.2.1 sätestatud kohustuse tahtliku rikkumisena: see, et auto liikumisvõimetus jäi kindlaks tegemata ja selle tõttu politsei välja kutsumata, ei avaldanud mõju kindlustusjuhtumi asjaolude väljaselgitamisele. Kohus jõudis järeldusele, et kuigi hageja rikkus tingimuste p-s 6.2.2 sätestatud keeldu tarvitada alkoholi ja sündmuskohalt lahkuda, ei takistanud ta sellega asjaolude väljaselgitamist, mis on märgitud kohustuse täimise eesmärk. Kuigi maakohus pidas tõendatuks, et õnnetuse hetkel olid vajalikud asjaolud selged, mistõttu ei takistanud hageja lahkumine sündmuskohalt ning alkoholi tarvitamine otseselt kahju asjaolude väljaselgitamist, möönis ta samas, et kui hageja ei oleks sündmuskohalt lahkunud, oleks hageja kui juhi seisundit olnud võimalik tuvastada varem ja selgitada, kas tema seisund võis mõjutada ja soodustada kindlustusjuhtumi saabumist.

Kolleegium ei nõustu eeltoodud käsitlusega. Käesolevas asjas on tuvastatud, et hagejal lasus kindlustusvõtjana lepingust tulenev kohustus teatada õnnetusjuhtumist politseile ning jääda sündmuskohale ja ta ei tohtinud tarbida õnnetuse järgselt alkoholi. Tingimuste p 6.2.1 kohaselt peab kindlustusvõtja tegema kõik temalt mõistlikult oodatava võimaliku kindlustusjuhtumi asjaolude väljaselgitamiseks. Liiklusõnnetuse korral tuleb lähtuda liikluseeskirja nõuetest. Kui liiklusõnnetuse tagajärjel on sõiduk liikumisvõimetu, tuleb viivitamatult teatada politseile ning kutsuda politsei sündmuskohale. Hageja on tingimuste p-s 6.2.1 sätestatud politsei kutsumise kohustust rikkunud vähemalt raske hooletuse tõttu. Nimetatud kohustuse rikkumine mõjutab otseselt kahju asjaolude kindlakstegemist. Kui hagejal puudus arusaam sõiduki kahjustuse ulatusest, tuli see välja selgitada. Hageja ja tunnistaja A. P. on asja kohta andnud vastuolulisi selgitusi. Väide, et arvati piisavat ratta vahetusest, on vastolus A. P. ütlustega väärteloasjas (15.11.2007 ülekuulamise protokoll), mille kohaselt hakkas ta pärast Irina lahkumist „otsima võimalust autot ära toimetada“. Mingist ratta vahetamisest ja sõidu jätkamisest ei ole selles juttu. Ka asjaolu, et hageja lahkus ja väidetavalt tarvitas seejärel alkoholi, jättes sõiduki narkojoobes elukaaslase hoole alla, viitab pigem sellele, et sõiduki liikumisvõimega ei arvestatud. Igal juhul ei olnud hagejal õigust sündmuskohalt lahkuda seni, kuni asjaolud, s.h sõiduki liikumisvõime, oli selgunud. Kuna kõrvaliste isikute poolt kutsuti kohale politsei, oleks sellegi kohustuse täimine aidanud kahju tekitamise asjaolusid välja selgitada. Tingimuste p 6.2.2 kohaselt ei tohi sõiduki juht lahkuda sündmuskohalt, vältida muul viisil kahju selgitamist või tarbida vahetult õnnetuse järgselt alkoholi. Õnnetuse järgselt alkoholi tarvitamine mõjutab otseselt kahju asjaolude väljaselgitamist. Nimetatud tegevus välistab muuhulgas sõidukijuhi joobe tuvastamise, mis omakorda takistab teha kindlaks kindlustusandja poolset kindlustuslepingu täitmise kohustuse ulatust. Tingimuste p 6.7.2 kohaselt vabaneb kindlustusandja täitmise kohustusest täielikult, kui kindlustusvõtja rikub muuhulgas p-s 6.2 sätestatud kohustust tahtlikult. Antud juhul on hageja seda teinud, mistõttu puudub kindlustusandjal kohustus kahju hüvitada.

Kuna ringkonnakohus rahuldab apellatsioonkaebuse, tühistab esimese astme kohtu otsuse ja jätab hageja nõude tervikuna rahuldamata, siis kooskõlas TsMS § 162 lg-ga 1 jäävad kahes kohtuastmes kantud menetluskulud hageja kanda.

Ü. Jänes

M. Klaar

K. Paal